

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 6 juli 2007

Mål nr

B 4965-05

KLAGANDE

MJ

Ombud och offentlig försvarare: Advokat PF

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Utvisning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts dom den 21 november 2005 i mål B 2136-05

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut såvitt nu är i fråga.

För försvaret av MJ i Högsta domstolen tillerkänns PF ersättning av allmänna medel med femtusensexhundranittioåtta (5 698) kr, varav 5 092 kr avseende arbete och 606 kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 1 139 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MJ har yrkat att beslutet om utvisning upphävs.

Riksåklagaren har bestritt ändring.

DOMSKÄL

I enlighet med hovrättens dom har MJ dömts till en månads fängelse för stöld i två fall och snatteri i ett fall. Frågan i Högsta domstolen är om MJ skall utvisas på grund av brotten.

För utvisning på grund av brott krävs att utlänningen döms till en svårare påföljd än böter och – såvitt nu är aktuellt – att gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att han kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet (4 kap. 7 § utlänningslagen, 1989:529, numera 8 kap. 8 § utlänningslagen, 2005:716).

Bestämmelsen fick sin nuvarande utformning genom en lagändring år 1994. Syftet med lagändringen var att göra det möjligt att i förekommande fall beakta utlänningens allmänna brottsbenägenhet. Avsikten var inte att utvisning normalt skulle tillgripas vid mindre allvarlig brottslighet som snatteri, skadegörelse, egenmäktigt förfarande, bedrägligt beteende och grov olovlig körning. Det öppnades emellertid en möjlighet att vid upprepad eller systematisk brottslighet av denna typ kunna förordna om utvisning. För att ett antagande om risk för fortsatt brottslig verksamhet skall kunna göras måste det i normalfallet krävas att det framgår av registerutdrag eller på annat sätt att utlänningen dömts för brott eller godkänt ett strafföreläggande eller fått åtalsunderlåtelse vid minst ett tidigare tillfälle. Risk för fortsatt brottslighet kan dock undantagsvis anses föreligga även utan att det finns dokumenterat i för rätten kända tidigare domar. (Prop. 1993/94:159 s. 11 ff. och s. 33.)

Frågan är om det kan antas att MJ kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet. MJ är inte tidigare dömd för brott i Sverige. Han kom till Sverige som asylsökande i februari 2004. Migrationsverket avlog hans asylansökan den 9 december 2004. Beslutet överklagades till Utlänningsnämnden som den 24 november 2005 fastställde Migrationsverkets beslut. Under den tid han har vistats här har han gjort sig skyldig till snatteri den 9 juni 2005 och stöld vid två tillfällen den 30 juni 2005. Av utredningen i målet framgår härutöver att det hos MJ och en medtilltalad påträffades gods som tingsrätten har beslutat om skulle tas i förvar enligt 1 § lagen (1974:1065) om visst stöldgods m.m., med hänvisning till att omständigheterna rörande föremålen var sådana att det kunde hållas för visst att de frånhänts någon genom brott.

Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2006 s. 375 prövat frågan om utvisning av en tidigare ostraffad gärningsman, som hade anlänt till Sverige i september 2004, och som hade dömts till villkorlig dom för snatteri vid tre tillfällen och stöld vid ett tillfälle under perioden december 2004 till oktober 2005. Högsta domstolen fann att det inte utan vidare kunde krävas att den tilltalade tidigare var straffad för att utvisning skulle kunna ske. I rättsfallet framhöll Högsta domstolen vidare att det var fråga om fyra tillgreppsbrott på mindre än ett år. Högsta domstolen fann att brottslighetens art och det förhållandet att gärningsmannen saknade anknytning till Sverige samt levde under oordnade ekonomiska och sociala förhållanden gav skäl att anta att han skulle komma att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet i Sverige. Utvisning skulle därför ske på grund av återfallsrisk, med förbud att återvända inom fem år.

MJ har begått upprepade tillgreppsbrott under en begränsad tid samtidigt som hans ansökan om asyl varit föremål för prövning. Det får med hänsyn till omständigheterna antas att MJ kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet. Han saknar helt anknytning till Sverige. Hovrättens dom skall därför fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Dag Victor (skiljaktig), Nina Pripp, Ella Nyström (referent, skiljaktig), Kerstin Calissendorff och Per Virdesten
Föredragande revisionssekreterare: Cecilia Tallkvist

SKILJAKTIG MENING

Referenten, justitierådet Ella Nyström, med vilken justitierådet Dag Victor instämmer, är skiljaktig och anför:

”I det av majoriteten nämnda rättsfallet NJA 2006 s. 375 återgav Högsta domstolen förarbetsuttalandena om att det, för att ett antagande om risk för fortsatt brottslighet skall kunna göras, i normalfallet måste krävas att utlänningen dömts för brott eller godkänt strafföreläggande eller fått åtalsunderlåtelse vid minst ett tidigare tillfälle men att det undantagsvis kan anses föreligga sådan risk även utan att detta finns dokumenterat i för rätten kända tidigare domar. Högsta domstolen noterade i rättsfallet vid vilken tidpunkt den tilltalade hade anlänt till Sverige, vilket var ca tre månader innan det första brottet begicks, samt framhöll att han hade gjort sig skyldig till fyra tillgreppsbrott på mindre än ett år. Återfallsrisk ansågs föreligga trots att utlänningen tidigare var ostraffad, varför Högsta domstolen förordnade om utvisning.

2006 års rättsfall kan inte uppfattas på så sätt att Högsta domstolen tog avstånd från de återgivna förarbetsuttalandena. I normalfallet måste det således alltså krävas att utlänningen tidigare dömts, godkänt ett strafföreläggande eller fått åtalsunderlåtelse för att återfallsrisk skall anses föreligga. Av förarbetena framgår dock att det kan vara motiverat att utvisa en person som kort efter ankomsten hit ger sig in i brottslig verksamhet, även om brottsligheten är av mindre allvarligt slag, och visar oförmåga eller bristande vilja att föga sig i gällande regler (prop. 1993/94:159 s. 9 f.).

Efter att MJ vistats i Sverige ca 15 månader som asylsökande, utan att han såvitt framkommit gjort sig skyldig till brott, begick han under två dagar med tre veckors mellanrum tre butikstillgrepp avseende varor med relativt begränsat värde. Varken brottslighetens art eller omständigheterna i övrigt utgör tillräckliga skäl att anta att

MJ kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet.
Utvisningsbeslutet bör därför upphävas.”